

Ono čega ne bi trebalo biti, i ne postoji

Oko 1920. godine, svjetski astronomi su još uvijek bili ubijeđeni da postoji samo jedan Mliječni Put - sustav ili galaksija.

Grčka riječ 'galaxias' znači Mliječni Put ili zvjezdani sustav. S početka 20. stoljeća, astronomi koji su pretpostavljali da možda postoje i druge galaksije, zajednica znanstvenika je smatrala hereticima, žestoko ih napadaju i ismijavaju i u profesionalnim

raspisima. Astronomi koji su teleskopima istraživali rasute svjetlosne pjege, takozvane magline koje ne pripadaju našem Mliječnom Putu nego udaljenim galaksijama, "nisu bili u pravu" prema drevnoj formuli: čega ne bi trebalo biti, to i ne postoji.

2. lipnja 1592. godine, Giordano Bruno je izgovorio sljedeće riječi, koje su zvučale kao ispovijest vjere, tokom njegovog saslušanja pred inkvizicijom u Veneciji, sumirajući svoje ideje o svemiru i čovječanstvu. On je rekao:

Vjerujem u jedan beskonačni svemir koji je stvorila beskonačna svemoć, jer smatram nedostojnim da bi beskrajno Božje dobro i moć stvorili jedan ograničeni svijet, dok bi u isto vrijeme mogli stvoriti bezbroj drugih svijetova pored ovog. Iz tog razloga sam ustanovio postojanje nebrojenih svijetova nalik Zemlji. I baš poput Pitagore, ubijeđen sam da druge planete i nebeska tijela izgledaju kao Zemlja na ovaj ili onaj način. Svi ti nebrojeni svijetovi čine jednu beskrajnu cjelokupnost u beskrajnom prostoru nazvanom beskrajni svemir, tako da usvajam dvostruku beskrajnost, prema veličini univerzuma i prema broju tijela svijetova. U tom beskrajnom svemiru postavljam jednu univerzalnu promisao, snagu u kojoj žive i pokreću se svekolike stvari i u njegovoj savršenosti su, i obuhvaćam ga u dvostrukom smislu: jedanput, u Biju, koje je sveprisutno, nad svime i u svakom oživotvorenom djelu, kao duša u tijelu, i nazivam ga prirodom. Ali to je samo jedan trag i jedna sjenka Boga. Drugi put, je on na jedan neizreciv način povezan s Bogom kroz njegovo postojanje, prisutnost i svemoć, u svemu i iznad svega, ne kao jedan dio, ne kao jedna duša, nego na jedan nepojmljiv način.

Izraz neopisive Božanske svemoći

Ukratko sumirajući, ove Brunove riječi znače sljedeće: postoji beskrajni svemir neograničenog prostiranja. U njemu postoji neograničen broj nebeskih tijela. Ona su izraz neopisive božanske sveprisutnosti i svemoći, koje ostavljaju svoje tragove u prirodi, a, u isto vrijeme, i u čovječanstvu, da bi moglo napredovati ka savršenstvu.

Osporavanje istine je često i najjednostavniji put, koji ju ne mora obavezno i zakriti, dok prihvaćanje istine ponajčešće može značiti i pobjedu neistine. Dio životne priče čovječanstva je zapisan na krivulji tenzije između osporavanja i prihvaćanja. Sudbina Giordana Bruna se razvijala duž takve naponske krive. Prije više od 400 godina, on je tvrdio da je broj zvijezda ili nebeskih tijela beskonačan. Vladari vremena nisu mogli i nisu htjeli prihvatiti to gledište.

Godine 1925., promjenio se stoljeće: ima star naučni način promatranja. Astronom Edwin Hubble je bio u stanju dokazati svojim teleskopom na Mount Wilsonu – u to vrijeme najveći teleskop na svijetu – da su sistemi maglina zaista bili udaljeni zvjezdani sistemi. Još je 1755. godine Immanuel Kant ukazao da barem jedna od tih rasutih svjetlosnih pjega ne pripada Mliječnom Putu, nego jednom udaljenom zvjezdanom sistemu. Taj sistem je danas poznat kao Andromeda maglina. Možemo pretpostaviti da je Kant koristio binokular ili teleskop. Ali Bruno nije imao takve tehničke naprave na raspolaganju. Golim okom je mogao vidjeti ne više od pet do šest tisuća zvijezda. To je broj koji možemo vidjeti bez teleskopa tokom vedre noći.

Koliko znamo, prvi teleskop u Europi upotrebio je Galileo Galilei 1609. godine. Kako je onda Bruno bio ubijeđen u postojanje beskrajnog prostora s bezbroj nebeskih tijela? Možda odgovor možemo pronaći u sljedećem izvodu njegovih

višenja svemira i ovještva: Oni su izraz neobjašnjive božanske sveprisutnosti i svemoći koja ostavlja svoje tragove u prirodi i svijetu – u svijetu i preko njega, beskraj promatra sebe.

Univerzalni prostor je beskrajno more etera

Pretpostavimo da jedno normalno disanje, jedan udah i jedan izdah, traje oko šest sekundi. To bi značilo deset udisaja i izdisaja za minut. Za vrijeme takvog pojedinačnog disanja, to znači dok jednom udahnemo i izdahnemo, Zemlja prevali oko 200 km na njenoj orbiti oko Sunca. Naša planeta se kreće brzinom od preko 30 kilometara u sekundi. Već ovo je teško pojmljivo. Ni Sunce oko koga Zemlja kruži, ne miruje. Ono nas vuče zajedno sa ostalim njegovim planetama na njegovom putovanju duž Mliječnog Puta, brzinom od 230 km/s. Ali kretanja Zemlje su daleko kompliciranija:

Prvo, Zemlja kruži oko Sunca;

drugo, ona putuje sa Suncem duž Mliječnog Puta. To već čini dvostruko spiralno kretanje;

treće, naš Mliječni Put se kreće 90km/s ka susjednom galaktičkom sustavu, ka Andromeda maglini.

Rastojanje između našeg Mliječnog Puta i Andromeda magline procjenjuje se da iznosi 2,5 miliona svjetlosnih godina. Ali to rastojanje se neprestano mijenja, budući da je sve u pokretu. Ako pretpostavimo da svjetlost propuće 300.000 kilometara u jednoj sekundi, možemo zaključiti da rastojanje do susjedne galaksije, izraženo u kilometrima, iznosi 23 sa 18 nula.

Bruno često opisuje kretanje nebeskih tijela kao “plivanje”, jer za njega je univerzalni prostor beskrajno more etera, duša svijeta, beskrajni ocean energije i inteligencije. Što se tiče kretanja i brzine Zemlje, sunčevog sustava i Mliječnog Puta, naša sposobnost imaginacije naprosto iznevjeruje. Ali mi još nismo dosegli kraj i još uvijek stoji pitanje da li ćemo ga ikada doseći. Pošto naš Mliječni Put i Andromeda maglina pripadaju jednom mnoštvu galaktičkih sustava, označeni su kao Lokalna grupa. To je skup od nekoliko desetina galaksija ili zvijezdanih sustava. I cijela ta grupa kojoj pripada i naš Mliječni Put, kreće se brzinom od oko 600 km/s ka Djevičici grupi, još jednoj grupi galaksija, koja se i sama kreće ka jednoj daleko većoj grupi zvijezdanih sustava, koju astronomi nazivaju Great Attractor (Veliki Privlačivač).

Gledajući petnaest milijardi svjetlosnih godina daleko

Postoji bezbroj nebeskih tijela, zvijezdanih sustava i grupa zvijezdanih sustava, kao i nezamislivih kretanja s neopisivim brzinama u nepojmljivom svemiru. Međutim, to još nije beskonačnost. Termin “još nije” može prenijeti utisak da u nekoj točki možemo biti u stanju da šepamo tu beskonačnost ukoliko samo proširimo našu percepciju. Moderni Hubble svemirski teleskop, vjerovatno najbolji kojim raspolažemo, omogućava astronomima da promatraju petnaest milijardi svjetlosnih godina u daljinu. Jedna svjetlosna sekunda iznosi 300.000 km. Petnaest milijardi svjetlosnih godina nije mala stvar, ali u odnosu na beskonačnost, to je manje od ništa.

Giordano Bruno je tvrdio da beskonačnost nije djeljiva, ni po prostoru, ni po razdaljini, ni po vremenu. Ne postoji nešto poput polovine beskonačnosti, jer bi svaka zamisliva polovina opet bila beskonačnost. Također ne bi vrijedilo oduzeti jedan milimetar od beskonačnosti, jer bi ona i dalje ostala beskonačnost. Postoji samo jedna beskonačnost; nema druge, treće, četvrte ili kakve god ostale beskonačnosti. Mnogostrukost se javlja jedino pred našom Ja-sviješću, koja djeluje unutar ograničenja tri dimenzije. Sama beskonačnost nije nekakav fenomen. Ona je onaj apsolutni prvobitni izvor sveg postojanja, ona je apsolutna. Sve što se javlja u beskonačnosti, u pokretu je. Sama beskonačnost je nepokretna, jer nema tog prostora u kojem bi se beskonačnost mogla kretati. Ukoliko bi postojao prostor izvan beskonačnosti, beskonačnost ne bi bila beskonačnost. Kada noću podignemo pogled ka zvijezdanoj nebu, možemo da promatramo jednu gigantsku igru kretanja, preinačenja i promjena pozicija i brzina, u ogromnom prostoru koji ne možemo ni da zamislimo. Tako smo svjedoci kozmičkog i interkozmičkog plesa u beskraju plesnoj dvorani.

U ljudskom biću i kroz njega, beskonačnost promatra sebe

Nama najbliži galaktički sustav udaljen je oko 2,5 miliona svjetlosnih godina. Do sada su astronomi izbrojali 400 milijardi galaktičkih sustava. Nijemi smo pred neizmjernom veličinom misterije koja leži u osnovi svemira. A ta misterija leži skrivena i unutar ovjeka! To je uzrok našeg traganja, naše težnje za znanjem i mudrošću, za uvidom, razumjevanjem i poimanjem. Isto privlači isto i traga za onim što je isto. U ljudskom biću i kroz njega, beskonačnost promatra sebe. Jedinstvo izražava sebe u mnogostrukosti i preinačuje se u neograničenoj raznolikosti. Ljudsko biće, kao dio te mnogostrukosti, može steći svjesno učešće u toj beskonačnosti, u tom apsolutnom Biću, nakon mnogih lutanja i

nakon mnogo u?injenih plesnih koraka u kozmi?koj plesnoj dvorani. Taj ples ?e tada postati neizmjerni ples radosti. Bruno je to nazivao stanjem ispunjenja.

Tko može zamisliti brzinu kojom Zemlja kruži oko Sunca, ili brzinu kojom sunca i 400 milijardi galaksija jure kroz svemir? Tko to može pojmiti? Tko može obuhvatiti ili shvatiti veli?inu rastojanja i prostora koji leže izme?u zvijezdanih sustava, tko može obuhvatiti ili shvatiti beskona?nost?

“Ti ?iniš da vje?ni plamen poigrava u mojim smrtnim grudima”

Ali zašto ljudska bi?a govore o tome? Zato što je nezamislivo ipak jedna ?injenica. A sama ta ?injenica ukazuje na neopisivu misteriju koja leži u osnovi toga. To je misterija univerzuma, misterija života, misterija ?ovje?anstva. Ove tri misterije su jedna, a klju? ovih misterija leži skriven u ljudskom bi?u, kaže Giordano Bruno. U njegovom De triplici minimo et mensura (O trostrukom najmanjem i srazmjeri), on piše:

O Bože, O Beskona?ni, Ti ?iniš da Tvoj vje?ni plamen poigrava u mojim smrtnim grudima, Ti ?iniš da moje srce plovi u sjaju tvoga svjetla i ?iniš da plamti u rumenilu Tvoje vatre. Da bih mogao slijediti put zvijezda kroz tvoj beskona?ni svijet, odvojen od svih sjenki, odvojen od vezuju?eg bremena trome materije, odvojen od snaga ?ula. Svjetlosti, svevide?a Svjetlosti, Ti si stvorila Svjetlost, da bi se sve moglo vidjeti.

A u sonetu iz njegovog spisa o uzroku, principu i Jednom, on kaže:

Iz Tebe, uzrok i osnov,
iz Tebe, O Vje?ni, život, bi?e i kretanje teku svuda.
Ti izlivaš sebe u visine, širine i dubine,
da bi nebesa, Zemlja i donji svijet mogli nastati!

Srcem i umom i duhom mojim mogu prodrijeti kroz Tvoj beskraj,
koji nijedan broj izmjeriti ne može,
u kome je središte svugdje, a obujma nema nigdje.
U Tvojem bi?u živi i po?iva moje bi?e.

Iako su sljepilo, zabluda i bijes
povezani s mukom vremena,
iako banalno djelo kuje kariku s niskoš?u,
iako se nemar kre?e tragom mra?ne ljubomore,
oni ne uspjevaju prekriti nebo tamom,
jer moje nezamagljeno iskre?e oko
prkosi njihovim pokušajima,
i ljepota moga sunca širi svoje zrake.

Source:

<https://www.lectoriumrosicrucianum.hr/hr/artikel/ono-cega-ne-bi-trebalo...>